

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Oulíkovou ve věci

žalobce: **P. M.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2024, č. j. MPSV-2024/258800-911,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2024, č. j. MPSV-2024/258800-911, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci:

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2024, č. j. MPSV-2024/258800-911 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný na základě odvolání žalobce změnil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) ze dne 9. 2. 2023, č. j. 10282/2023/AAH (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že žalobci na základě žádosti o změnu výše příspěvku na péči ze dne 7. 11. 2022 zvýšil od listopadu 2022 příspěvek na péči z 880 Kč na 4 400 Kč měsíčně.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

2. Soud se věci žalobce zabývá již potřetí. Rozsudkem ze dne 2. 4. 2024, č. j. 47 Ad 3/2024-34 (dále též „první rozsudek“), zrušil první rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce, neboť posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) ze dne 10. 10. 2023, z něhož žalovaný vyšel, nesplňoval ve vztahu k základní životní potřebě stravování požadavky úplnosti a přesvědčivosti. Uložil žalovanému vyžádat doplňující posudek, v němž posudková komise v souladu s požadavky soudu znovu posoudí otázku zvládání této základní životní potřeby.
3. Rozsudkem ze dne 17. 9. 2024, č. j. 58 Ad 16/2024-34 (dále též „druhý rozsudek“), soud zrušil též druhé rozhodnutí žalovaného a věc mu znovu vrátil k dalšímu řízení. Shledal, že žalovaný se neřídil závazným právním názorem vysloveným v prvním rozsudku a že i doplňující posudek posudkové komise ze dne 3. 6. 2024 byl neúplný, nepřesvědčivý a nepřezkoumatelný. Posudková komise nevysvětlila, jak s ohledem na výsledek sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 a obsah lékařských zpráv dovodila, že žalobce zvládá všechny aktivity základní životní potřeby stravování vymezené v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“). Poukázal na to, že již v prvním rozsudku soud vyslovil, že podle výsledku sociálního šetření žalobce nezvládá minimálně jednu z aktivit spojenou se stravováním – jídlo naservírovat [bod 3 písm. d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky]. Podle zprávy praktické lékařky z 2. 10. 2023 žalobce již nebyl schopen vyndat jídlo z lednice a ohřát. Dále soud poukázal na to, že dle lékařské zprávy z ambulance Centra hereditárních ataxií z 12. 1. 2023 došlo během roku 2022 k významné progresi onemocnění žalobce (Friedreichova ataxie) a jeho stav se výrazně zhoršil i v kategoriích polykání, krájení jídla a používání příborů. Tato zpráva i další lékařsky zprávy dle soudu nasvědčovaly, že žalobce patrně již nezvládá i další aktivity základní životní potřeby stravování [bod 2, 3 a 7 písm. d) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky], konkrétně nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace. Soud vytkl posudkové komisi, že nezohlednila zprávu žalobcovy praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023 a zprávu z Centra hereditární ataxií ze dne 12. 1. 2023, která zahrnuje též výsledky speciálních škál a funkčních testů stupně ataxie. Soud dal žalobci za pravdu, že se posudková komise omezila na posouzení hybnosti horních končetin a nezabývala se ataxií, která je hlavním projevem onemocnění. Soud rovněž posudkové komisi vytkl, že při doporučení kompenzačních pomůcek nezohlednila situaci žalobce a jeho (zhoršující se) zdravotní stav. Soud též vyložil, že podle § 2a prováděcí vyhlášky nezvládnutí i jen jedné z posuzovaných aktivit znamená nezvládnutí základní životní potřeby.
4. Soud uložil žalovanému vyžádat další doplňující posudek, jehož předmětem bude zvládání základní životní potřeby stravování, který musí mít takovou kvalitu, aby dostál požadavkům judikatury na úplnost, přesvědčivost a přezkoumatelnost. V něm se posudková komise *vyjádří ke všem aktivitám základní životní potřeby stravování jednotlivě. Bude vycházet z podkladů, které jsou aktuální, a bude mít na paměti, že starší podklady jsou s ohledem na žalobcovo progredující onemocnění použitelné jen omezeně. Pokud to bude žalovaný pokládat za potřebné, může provést nové sociální šetření, které podá aktuální zprávu o tom, jaké aktivity žalobce ve svém domácím prostředí zvládá a jaké nikoli. Při posuzování podkladů se posudková komise výslovně vyjádří k žalobcově ataxii. K tomu použije zejména zprávy z Centra hereditárních ataxií (z 24. 7. 2024 či aktuálnější, pokud je žalobce předloží), přičemž se nespokojí jen s výsledky obecných neurologických vyšetření – nepomine výsledky speciálních škál a funkčních testů (SARA, ADL), které svědčí o stavu žalobcovy ataxie v průběhu času. Tyto výsledky*

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

posudková komise interpretuje a uvede, co z nich vyplývá pro žalobcův zdravotní stav (ataxií) a pro schopnost zvládnání jednotlivých aktivit v rámci základní životní potřeby stravování. Dále se žalovaná k námitce žalobce vypořádá s otázkou, zda (jak) ataxie souvisí se svalovou silou. Bude-li žalobci doporučovat využití facilitačních pomůcek, vztáhne svá doporučení na konkrétní typ pomůcky specificky k situaci žalobce a uváží, zda je daná pomůcka skutečně způsobila usnadnit mu zvládnání dané aktivity. Na základě úplného, přesvědčivého a přezkoumatelného doplňujícího posudku měl žalovaný znovu posoudit žádost o zvýšení příspěvku na péči.

Žaloba

5. Žalobce namítá, že žalovaný a posudková komise opět nerespektovali závazný právní názor soudu vyslovený ve výše uvedených rozsudcích, jejichž části citoval. Poukázal na to, že ve zprávě z neurologie ze dne 12. 1. 2023 byly popsány výsledky funkčního testu, z nichž vyplynulo, že měl problémy s krájením, porcováním a používáním příboru. Posudková komise v doplňujícím posudku v rozporu s právním názorem soudu opět nevzala tuto zprávu v potaz a nevypořádala rozpory mezi touto zprávou a posudkovou komisí citovanými závěry neurologického vyšetření při jednání komise v říjnu 2023 a nálezem z 11. 1. 2024.
6. Žalobce tvrdí, že nemůže používat posudkovou komisí zmíněné pomůcky. Má problém s krájením stravy, např. masa nebo knedlíků, a nevyjme horký talíř z mikrovlnné trouby konečky prstů. Je upoutaný na invalidní vozík, proto nemůže použít obě ruce. Doporučené pomůcky obvykle fungují tak, že se použijí na určitém prostoru a jídlo se pak přesune na talíř, což je pro žalobce s ataxií problém. Posudek o zdravotním stavu má odborné informace srozumitelně vysvětlit. Žalovaný měl posudek posudkové komise posoudit z hlediska objektivity, přezkoumatelnosti a přesvědčivosti. Při posouzení míry závislosti na péči jiné osoby by měla být brána v úvahu kromě medicínských kritérií i kritéria sociální (poznatky o skutečném fungování posuzovaného v přirozeném prostředí získané především sociálním šetřením) a subjektivní (vyjádření posuzovaného a pečující osoby). Žalovaný dle žalobce neposoudil jeho zdravotní stav a sociální podmínky v přirozeném prostředí.
7. Žalobce trvá na tom, že nezvládá základní životní potřebu stravování. Dle žalobce se žalovaný neřídil závazným právním názorem soudu a své závěry úplně a přesvědčivě neodůvodnil. Napadené rozhodnutí proto považuje za nepřezkoumatelné a nezákonné.
8. Na podporu svých tvrzení žalobce odkázal na závěry vyšetření ze dne 19. 11. 2024 ve Fakultní nemocnici v Motole, Neurologické klinice 2. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Motol, Centru hereditárních ataxií (dále jen „Centrum hereditárních ataxií“).

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný navrhl, aby byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta. K tomu shrnul průběh řízení o žádosti žalobce o změnu výše příspěvku na péči a své závěry obsažené v napadeném rozhodnutí.

Podstatný obsah správního spisu

10. Žalobce pobíral na základě rozhodnutí úřadu práce ze dne 21. 3. 2016 příspěvek na péči ve výši 800 Kč od října 2015, jelikož nezvládal čtyři základní životní potřeby: mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu a péči o domácnost. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) byl tedy závislý na pomoci jiné fyzické osoby v I. stupni (lehká závislost).
11. Dne 7. 11. 2022 žalobce podal žádost o změnu výše příspěvku na péči, kterou odůvodnil zhoršením zdravotního stavu, neboť nově je upoután na invalidní vozík.
12. Dne 1. 12. 2022 provedl úřad práce sociální šetření v bydlíšti žalobce. V záznamu o sociálním šetření je ve vztahu ke stravování uvedeno, že jídlo vaří, připravuje ke konzumaci a servíruje manželka. Když není doma, má žalobce jídlo naservírované v lednici, odkud je přeneseno do mikrovlnné trouby, ohřeje a přendá na stůl. Vše je uzpůsobeno omezení, že je na vozíku. S obtížemi nalije nápoj a naporcuje jídlo.
13. Dne 13. 1. 2023 posudkový lékař Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „PSSZ“) dospěl k závěru, že žalobce stejně jako dříve nezvládá čtyři základní životní potřeby. Uvedl, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je Friedreichova spinocerebelární ataxie, která byla geneticky potvrzena v roce 2006. Pokud jde o stravování, žalobce si stravu přenesl, ohřeje a sám se nají.
14. Na základě tohoto posudku úřad práce vydal prvostupňové rozhodnutí. Ve shodě se závěry posudkového lékaře PSSZ shledal žalobce závislým na pomoci jiné fyzické osoby v I. stupni.
15. V odvolání žalobce zdůraznil, že v době, kdy žádal o I. stupeň příspěvku, nepotřeboval téměř žádné kompenzační pomůcky, ale nyní musí používat invalidní vozík, je více unavený, bez asistence druhé osoby by nebyl schopen fungovat. Manželka jej vozí každý den na rehabilitace. Doložil zprávu z Centra hereditárních ataxií ze dne 12. 1. 2023.
16. V posudku ze dne 10. 10. 2023 posudková komise dospěla k závěru, že žalobce nezvládá šest základních životních potřeb: mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách byl závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost). Posudková komise popsala výsledky neurologického vyšetření z 25. 3. 2022, výsledek sociálního šetření a zjištění z vlastního vyšetření žalobce neuroložkou při jednání komise. Žalobce přijel na invalidním vozíku, který sám ovládal. Pokud jde o horní končetiny, byla uvedena zániková instabilita při ataxii, ataxie vážně oboustranně, náznak intenzivního tremoru, jemná motorika prstů byla omezená, špetku žalobce provedl, síla stisku byla lehce oslabená, upažení vázlo při ataxii, při zavření očí padal. Podle posudkové komise nebyl s ohledem na doložený a zjištěný zdravotní stav žalobce shledán důvod hodnotit jako nezvládané základní životní potřeby orientace, komunikace, stravování a výkon fyziologické potřeby.
17. Žalobce ve vyjádření k posudku namítl, že nezvládá též základní životní potřebu stravování. Poukázal na výsledek sociálního šetření a na zhoršení zdravotního stavu dle výsledků neurologického vyšetření a funkčních testů v Centru hereditárních ataxií z 12. 1. 2023. Tvrdil, že vzhledem k problémům s jemnou motorikou a celkové slabosti horních končetin již není schopen nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

18. Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 11. 2023 na základě posudku posudkové komise změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že žalobci zvýšil příspěvek na péči od listopadu 2022 na 4 400 Kč měsíčně, neboť je závislým na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost).
19. Zdejší soud prvním rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť shledal, že posudek ze dne 10. 10. 2023 není úplný a přesvědčivý. Závěry sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 svědčily o tom, že žalobce nezvládal všechny aktivity základní životní potřeby stravování. Posudková komise přezkoumatelně nevysvětlila, proč přes závěry vyplývající ze sociálního šetření dospěla k závěru, že žalobce zvládá všechny aktivity spojené se stravováním. Nevyjádřila se též ke zprávám z neurologického vyšetření ze dne 12. 1. 2023 a praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023, ačkoli se podle nich onemocnění žalobce zhoršovalo a při speciálních funkčních testech žalobce vykazoval zhoršení v činnostech, které jsou nutné pro zvládání základní životní potřeby stravování. Nezabývala se ani zvládáním jednotlivých aktivit. Žalovaný měl požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, neboť postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory odstranila nebo vysvětlila. Soud uložil žalovanému, aby doplnil skutková zjištění tak, aby bylo z odborného posouzení seznatelné, jak byly posouzeny všechny lékařské zprávy předložené žalobcem a proč výsledky sociálního šetření a vyšetření komise svědčí o tom, že žalobce zvládá základní životní potřebu stravování.
20. Dne 3. 6. 2024 posudková komise v doplňujícím posudku setrvala na závěru uvedeném v předchozím posudku. Shrnula lékařský nálezn z neurologie z 11. 1. 2024 a výsledky vyšetření při jednání komise dne 10. 10. 2023. Konstatovala, že na základě objektivně zjištěného zdravotního stavu neshledává posudkově-medicínský důvod pro hodnocení základní životní potřeby stravování jako nezvládané. Citovala záznam ze sociálního šetření z prosince 2022. Poukázala na to, že při neurologickém vyšetření při jednání komise byl zjištěn pouze náznak intencního tremoru, schopnost provedení špetky a pouze lehce oslabená síla stisku, v nálezu z neurologie z ledna 2024 byla na horních končetinách popsána síla a hybnost normální, na pravé horní končetině nebyl třes patrný, na levé byl pouze lehký. U žalobce nebyla v souladu se sociálním šetřením a objektivními vyšetřeními znemožněna schopnost porcování stravy s využitím pomůcek (speciálního nože, krájecí kolébky), nebylo vyloučeno nalití nápoje, najezení alespoň lžící. Přemístění stravy mohlo být a bylo realizováno pomocí vozíku pro invalidy.
21. Dne 28. 6. 2024 žalovaný podruhé změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že žalobci zvýšil příspěvek na péči od listopadu 2022 na 4 400 Kč měsíčně. Druhým rozsudkem zdejší soud toto rozhodnutí zrušil a věc znovu vrátil žalovanému k dalšímu řízení z důvodů shrnutých výše.
22. Žalovaný poté vyžádal další doplnění posudku. Posudková komise v doplňujícím posudku ze dne 4. 11. 2024 setrvala na svém předchozím závěru. Uvedla, že při podání předchozího doplňujícího posudku zhodnotila i dříve doložené lékařské nálezy, jen se k nim s ohledem na novější nálezn z neurologie z 11. 1. 2024 výslovně nevyjádřila. Doplnila, že nálezn z neurologie z 12. 1. 2023 popisoval normální konfiguraci horních končetin, pasivní a aktivní volnost pohybu s lehce zvýšeným svalovým napětím, mírné zkrácení šlach na prstech. Svalová síla byla symetrická a pouze lehce oslabena ve všech segmentech. Reflexy na C5-8 pravé horní končetiny byly nižší, ale výbavné, na levé horní končetině naznačeny, na flexorech prstů a mediopalmárně vlevo nevybaveny. Pyramidové jevy zánikové –

Mingazziniho byl s mírnou nestabilitou více vlevo, iritační Marie-Foix Juster byl na pravé horní končetině naznačen, na levé byl negativní. Taxe byla oboustranně s akčním tremorem 2-3 cm. Prst vpravo byl téměř bez dysmetrie, vlevo hypermetrie do 5 cm. Dysdiadochokinesa (porucha v koordinaci rychle po sobě jdoucích antagonistických pohybů) se opožďovala více vpravo. Klidový třes nebyl přítomen. Nález dle posudkové komise odpovídal vyšetření při jednání posudkové komise a výsledku posouzení. Sdělení praktické lékařky ze dne 2. 10. 2023 neobsahovalo objektivní vyšetření, pouze sdělení o nezvládnutých základních životních potřebách. Zpráva z neurologie ze dne 11. 1. 2024 je též v souladu s výsledkem posouzení. Posudková komise dále shrnula nález neurologa ze dne 24. 7. 2024. V něm bylo uvedeno, že síla horních končetin je orientačně normální, funkce snižena kvůli poruše koordinace, oboustranně mírná dystaxie, lehký intenční tremor vlevo do 5 cm amplitudy, vpravo nebyl patrný, oboustranně mírná adiadochokinesia, dominuje spíše zpomalení. Mechanický vozík v interiéru žalobce ovládá bez obtíží. Posudková komise uvedla, že za účelem přehledu aktuálního stavu byl žalobce pozván k jednání, z jednání se omluvil. Posudková komise znovu konstatovala, že žalobce zvládá stravování, neboť u něj v souladu s výsledky sociálního šetření a závěry ošetřujících lékařů není zjištěna neschopnost porcování stravy s využitím pomůcek (speciální nože, krájecí kolébky), nebylo vyloučeno nalití nápoje, najezení se alespoň lžící. Vyndání jídla z mikrovlnné trouby a jeho přemístění mohlo být, jak je uvedeno v sociálním šetření ze dne 1. 12. 2022, uskutečněno pomocí vozíku pro invalidy. K přemísťování potravin lze používat vhodné nádoby. V nález z července 2024 nebylo popsáno takové zhoršení funkce horních končetin, ze kterého by vyplývala neschopnost zvládnout stravování s využitím pomůcek v přijatelném standardu.

23. Žalobce vyjádřil s posouzením zdravotního stavu nesouhlas. Uvedl, že se z jednání omluvil ze zdravotních důvodů a v omluvě psal, že by preferoval místní šetření.
24. Dne 6. 12. 2024 žalovaný vydal napadené rozhodnutí. Citoval závěry doplňujícího posudku a konstatoval, že neshledal důvody pro vyžádání dalšího posudku, neboť posudek spolu s doplněními je přezkoumatelný a jeho závěry jsou přesvědčivě odůvodněné. Posudková komise zhodnotila sociální šetření i neurologické nálezy ze dne 11. 1. 2024, 12. 1. 2023 a novější nález z 24. 7. 2024. Zpráva praktické lékařky neobsahuje objektivní vyšetření, ale pouze sdělení, jaké základní životní potřeby žalobce nezvládá. Zprávy odborných lékařů mají prokazovat skutkový stav, zatímco posudek posudkové komise stav právní. Posouzení vlivu onemocnění na schopnost zvládat základní životní potřeby přísluší posudkovým lékařům. Sociální šetření představuje pouze jeden z podkladů pro vydání posudku. Sociální pracovník nemůže spolehlivě zjistit, zda neschopnost zvládat základní životní potřeby vyplývá ze zdravotního stavu. Žalobce byl pozván k jednání posudkové komise, ale omluvil se. Osobně byl přítomen jednání dne 10. 10. 2023. V neurologických nálezech ze dne 11. 1. 2024 ani ze dne 24. 7. 2024 není popsáno takové zhoršení funkce horních končetin, ze kterého by vyplývala neschopnost zvládnout základní životní potřebu stravování s využitím pomůcek. Podle zprávy z neurologie ze dne 24. 7. 2024 žalobce mechanický vozík ovládá sám. Podle doplňujícího posudku ze dne 4. 11. 2024 nebyla u žalobce znemožněna schopnost porcování stravy s využitím pomůcek, vyloučeno nalití nápoje, najezení alespoň lžící, vyndání jídla z mikrovlnné trouby a přemístění na stůl pomocí invalidního vozíku.

Posouzení věci soudem

25. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Soud žalobu posoudil v rozsahu Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

uplatněných žalobních bodů vycházejí ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl ve věci samé bez nařízení ústního jednání, neboť žalobce s tím souhlasil a žalovaný nevyjádřil ve lhůtě stanovené soudem nesouhlas s tímto postupem, a má se tedy za to, že s ním souhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

26. K právní úpravě týkající se posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči a obecným požadavkům, které je třeba klást na posudek posudkové komise, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, soud plně odkazuje na body 24 až 38 prvního rozsudku a body 15 až 29 druhého rozsudku.
27. Soud zdůrazňuje, že přezkoumává rozhodnutí žalovaného vydané poté, co byla dvě jeho předchozí rozhodnutí o téže věci soudem zrušena.
28. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že *právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán*.
29. Jedinou možnou polemikou se závazným právním názorem bylo podání kasační stížnosti proti zrušujícímu rozsudku, v němž byl závazný právní názor obsažen (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2016, č. j. 9 As 201/2015-34), čehož žalovaný nevyužil. I soud je svým dříve vyjádřeným závazným právním názorem až na výjimky vázán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2024, č. j. 9 As 66/2023-72, č. 4615/2024 Sb. NSS).
30. Soud dospěl k závěru, že žalovaný se plně neřídil závazným právním názorem vyjádřeným v rušících rozsudcích a že doplňující posudek posudkové komise ze dne 4. 11. 2024 nedostal požadavkům vysloveným v druhém rozsudku.
31. Posudková komise v posledním doplňujícím posudku popsala výsledky neurologického vyšetření obsažené ve zprávě z Centra hereditárních ataxií ze dne 12. 1. 2023, jejíž nezohlednění soud opakovaně posudkové komisi vytkl, a shrnula výsledky aktuálního neurologického nálezu obsaženého ve zprávě z Centra hereditárních ataxií ze dne 24. 7. 2024, kterou jí soud uložil zohlednit. Soud však ve druhém rozsudku jednoznačně označil za nepřipustné, aby posudková komise vycházela pouze z výsledků neurologických vyšetření a pominula výsledky speciálních škál a funkčních testů (SCAFI, ADL, SARA) obsažené ve zprávách z Centra hereditárních ataxií. Zdůraznil, že bez zohlednění celkových výsledků, zejména výsledků speciálních testů z výše uvedených zpráv z Centra hereditárních ataxií, případně aktuálnější zprávy, bude-li předložena, není posouzení zdravotního stavu komplexní. Uložil posudkové komisi, aby se výslovně vyjádřila k žalobcově ataxii s použitím zpráv z Centra hereditárních ataxií, s tím, že se nemůže spokojit jen s výsledky neurologických vyšetření, ale musí zohlednit také v nich obsažené výsledky speciálních škál a funkčních testů, které by měly svědčit o stavu ataxie v průběhu času, tyto výsledky interpretovat a uvést, co z nich vyplývá pro žalobcův zdravotní stav (ataxií) a jeho schopnost zvládat jednotlivé aktivity v rámci základní životní potřeby stravování.
32. V rozporu se závazným právním názorem soudu vysloveným v druhém rušícím rozsudku však posudková komise neuvedla, zda a jak konkrétně byly zohledněny výsledky speciálních škál a funkčních testů (SCAFI, ADL, SARA) obsažených ve zprávách z Centra hereditárních ataxií ze dne 12. 1. 2023 a ze dne 24. 7. 2024. Výsledky speciálních škál a funkčních testů z Centra hereditárních ataxií se posudková komise v doplňujícím posudku ze dne 4. 11. 2024 nezabývala, k jejich významu se nevyjádřila a nevysvětlila, co z nich plyne pro žalobcův

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

zdravotní stav a jeho schopnost zvládat jednotlivé aktivity v rámci základní životní potřeby stravování. Posudková komise shrnula pouze nálezy z neurologie a následně toliko stroze konstatovala, že žalobce zvládal základní životní potřebu stravování v rozsahu všech aktivit a že v aktuálním nálezu z 24. 7. 2024 nebylo popsáno takové zhoršení funkce horních končetin, z něhož by vyplývala neschopnost zvládnout tuto základní životní potřebu s využitím facilitujících pomůcek v přijatelném standardu. Tím však požadavkům vysloveným v předchozím rušícím rozsudku nedostála. V rozporu se závazným právním názorem soudu v posudku chybí konkrétní posouzení a zhodnocení vývoje žalobcova onemocnění (ataxie) od konání sociálního šetření v roce 2022 a jeho vlivu na schopnost zvládat jednotlivé aktivity základní životní potřeby stravování se zohledněním nejen neurologických nálezů, ale též výsledků speciálních škál a funkčních testů obsažených ve zprávách z Centra hereditárních ataxií, bez jejichž konkrétního zhodnocení nedostojí posudek požadavkům úplnosti a přesvědčivosti. Z posudku není patrné, zda a jak byly zohledněny výsledky speciálních škál a funkčních testů, ani která konkrétní objektivní zjištění o žalobcově zdravotním stavu plynoucí z neurologických nálezů mají dle posudkové komise dokládat, že žalobce je při svém onemocnění (ataxii) schopen samostatně zvládnout jednotlivé aktivity, které spadají do základní životní potřeby stravování, případně za tím účelem použít konkrétní pomůcky. Posudková komise rovněž v rozporu s požadavky předchozího rozsudku ani nevysvětlila, zda a jak souvisí ataxie se svalovou silou.

33. Soud v předchozích rušících rozsudcích poukázal na to, že podle výsledku sociálního šetření, které je jedním z podkladů pro posouzení stupně závislosti (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách), zajišťovala již v roce 2022 servírování stravy manželka, podle zprávy z 12. 1. 2023 došlo u žalobce ke zhoršení v hodnocené kategorii krájení jídla/používání příborů a dle zprávy praktické lékařky z 2. 10. 2023 zajišťovala manželka nebo syn též vyndání jídla z lednice a jeho ohřátí. Soud též v bodu 58 druhého rozsudku vyložil, co zahrnuje schopnost servírování stravy a vyjádřil pochybnost, zda je žalobce při ataxii schopen zvládnout vypočtený soubor činností i další dílčí aktivity [body 2, 3 a 7 písm. d) prováděcí vyhlášky]. Zdůraznil, že v případě pochybností o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité aktivity základní životní potřeby, musí posudková komise svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudková komise přesto v rozporu s právním názorem soudu vysloveným v druhém rozsudku nepředestřela přezkoumatelnou úvahu o tom, jak dospěla přes výsledek sociálního šetření z roku 2022 i s přihlédnutím k vývoji onemocnění žalobce dle výsledků speciálních škál a funkčních testů obsažených ve zprávách z Centra hereditárních ataxií k tomu, že žalobce je schopen zvládat jednotlivé dílčí aktivity spadající pod základní životní potřebu stravování.
34. Posudková komise sice poukázala na to, že zpráva praktické lékařky neobsahovala objektivní vyšetření, ale pouze sdělení o schopnosti zvládat jednotlivé aktivity, sama však blíže nevysvětlila, jak posuzovala žalobcovu schopnost nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace [body 2, 3 a 7 písm. d) prováděcí vyhlášky] na základě zjištění plynoucích z dostupných lékařských vyšetření – a to i při zohlednění speciálních škál a funkčních testů, které byly obsaženy v jednotlivých zprávách z Centra hereditárních ataxií a které jí bylo soudem uloženo zohlednit.
35. Posudková komise též v rozporu s výslovným požadavky vyslovenými v bodech 51 až 55 a 68 druhého rozsudku nevztáhla doporučení k využití facilitačních pomůcek na konkrétní typ pomůcky a specifickou situaci žalobce a nevysvětlila, jak uvažila, zda jsou konkrétní doporučené pomůcky skutečně způsobily žalobci zvládnutí dané aktivity usnadnit a zda mu Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

ataxie nebrání v jejich využití. Je přitom třeba připomenout, že tato úvaha měla navazovat na objektivní zhodnocení, čeho je žalobce vzhledem ke zjištěnému zdravotnímu stavu schopen. Posudková komise pouze shodně jako v předchozím doplňujícím posudku z 3. 6. 2024 zopakovala, že *u posuzovaného nebyla (v souladu se sociálním šetřením a objektivními vyšetřeními) znemožněna schopnost porcování stravy s využitím facilitujících pomůcek (spec. nože, krájecí kolébka), nebylo vyloučeno nalití nápoje, najezení alespoň lžící*. Tuto úvahu však blíže nerozvinula a nereagovala na výhrady soudu obsažené v bodu 53 druhého rozsudku ke schopnosti krájení potravin. V něm zdejší soud v reakci na námitky žalobce, podle něhož posudkovou komisí výše zmíněné pomůcky jeho problém neřeší, poukázal na to, že krájecí kolébka a některé speciální nože nejsou určeny ke krájení na talíři, a vyjádřil pochybnost o tom, zda je žalobce vzhledem ke svým zdravotním obtížím schopen speciálním nožem k tomu určeným na talíři např. maso či knedlíky nakrájet. Posudková komise přesto neozřejmila svou úvahu, jak posoudila, zda je žalobce při ataxii schopen nakrájet i tužší potraviny na talíři za použití k tomu určeného speciálního nože. Jako nedostatečné vyhodnotil soud v druhém rozsudku i doporučení užít k přemístění stravy mechanický invalidní vozík. K tomu posudková komise pouze doplnila, že k přemístění potravin lze užít *k tomu vhodné nádoby*. V rozporu s požadavky soudu ovšem blíže neupřesnily, jaké nádoby by měl být žalobce při svém zdravotním postižení schopen použít pro ohřátí jídla v mikrovlnné troubě a jeho přesun na místo konzumace.

36. Žalovaný se neřídil závazným právním názorem soudu, neboť založil své rozhodnutí na posudku, který nereagoval na závazný právní názor soudu a nevyjádřil se ke všemu, co pokládal soud za podstatné, a v důsledku opět nedostal požadavkům úplnosti a přesvědčivosti tak, jak byly vyloženy ve zrušujících rozsudcích. Bylo na žalovaném, aby v takovém případě postupoval v souladu s pokyny soudu (viz bod 68 a 70 druhého rozsudku) a vrátil posudek posudkové komisi k dopracování.

Závěr a náhrada nákladů řízení

37. Soud s ohledem na výše uvedené shledal žalobu důvodnou a zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. z důvodu nerespektování závazného právního názoru soudu vysloveného v předchozím zrušujícím rozsudku. V dalším řízení bude na žalovaném, aby respektoval závazný právní názor soudu vyslovený v druhém rozsudku a zajistil doplnění lékařského posudku tak, aby dostal všem požadavkům v něm vymezeným. Z posudku tedy musí být zřejmé, proč žalobce s ohledem na konkrétní zjištění plynoucí z podkladů posudku zvládá nebo nezvládá jednotlivé aktivity základní životní potřeby stravování. Je přitom třeba, aby se posudková komise při posuzování podkladů výslovně vyjádřila k žalobcově ataxii a jejímu vývoji, a to i s použitím dostupných zpráv z Centra hereditárních ataxií (z 12. 1. 2023, 24. 7. 2024, 19. 11. 2024, případně novějších, budou-li k dispozici) s tím, že se posudková komise musí výslovně zabývat i výsledky speciálních škál a funkčních testů, které interpretuje a uvede, co z nich vyplývá pro žalobcův zdravotní stav (ataxií) a pro schopnost zvládání jednotlivých aktivit v rámci základní životní potřeby stravování, jak bylo uvedeno v druhém rozsudku. V souladu s požadavky druhého rozsudku posudková komise též vysvětlí, zda a případně jak souvisí ataxie se svalovou silou. S ohledem na značný časový odstup od sociálního šetření provedeného po podání žádosti a povahu žalobcova onemocnění žalovaný jako podklad pro účely posouzení stupně závislosti zajistí provedení nového sociálního šetření za účelem zjištění aktuální schopnosti samostatného života žalobce v přirozeném sociálním prostředí. Pokud posudková komise uváží, že je

možné některou aktivitu zvládat s využitím facilitačních pomůcek, uvede konkrétní typ pomůcky a v návaznosti na konkrétní zjištění ohledně žalobcova onemocnění a jeho projevů vysvětlí, zda a jak je žalobce schopen tuto pomůcku při zvládání dané aktivity využít.

38. Žalovaný poté bude na výsledný doplňující posudek klást požadavek úplnosti, přesvědčivosti a přezkoumatelnosti. Shledá-li, že posudek těmto požadavkům nedostál, nebo že se posudková komise nevyjádřila k něčemu, co soud pokládá za podstatné, nebo že nereaguje na právě vyslovený závazný právní názor soudu, vrátí jej posudkové komisi k dopracování.
39. Soud neprovedl dokazování žalobcem k důkazu označeným napadeným rozhodnutím a zrušujícími rozsudky zdejšího soudu, neboť jsou součástí správního spisu, jehož obsahem se dokazování ve smyslu § 52 s. ř. s. neprovádí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Rozsudky jsou nadto soudu známy z vlastní činnosti. Soud neprovedl ani důkaz žalobcem předloženou zprávou z vyšetření v Centru hereditárních ataxií ze dne 19. 11. 2024, neboť žalobce ji neoznačil k prokázání konkrétního tvrzení, přičemž pro posouzení, zda žalovaný postupoval v souladu se závazným právním názorem soudu a zda doplňující posudek dostál požadavkům úplnosti a přesvědčivosti, nebylo doplnění dokazování třeba. Soud nadto nemá odborné medicínské vzdělání, aby mohl sám na podkladě lékařských zpráv posoudit schopnost žalobce zvládat základní životní potřeby. V dalším řízení bude na posudkové komisi, aby i tuto zprávu z Centra hereditárních ataxií, jakož i případné novější zprávy, budou-li předloženy, zohlednila při posuzování žalobcova zdravotního stavu k datu vydání nového rozhodnutí.
40. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, nicméně mu dle obsahu spisu nevznikly žádné náklady řízení. Procesně neúspěšný žalovaný nemá v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. nárok na náhradu nákladů řízení. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 12. května 2025

Lenka Oulíková v. r.
soudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.